Eshuis

ACCOUNTANTSVERSLAG 2025

Gemeenschappelijke Regeling SW Fryslân

27 maart 2026

Per saldo persoonlijker

Certified B Corporation

SRA gecertificeerd

Independent Member of PrimeGlobal

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Aan het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling SW Fryslân
T.a.v. de heer G. Luinstra
Postbus 515
9200 AM DRACHTEN

Behandeld door: Jeroen Wijnholds en Erik Vriesen
Ons kenmerk: 2026.
Datum: 27 maart 2026

Geacht bestuur,

Hierbij ontvangt u de controleverklaring bij de jaarrekening 2025 van uw organisatie alsmede een exemplaar van de gewaarmerkte jaarstukken. Wij zijn voornemens om onze controleverklaring te dateren op 27 maart 2026. Dit is de datum waarop de vaststelling van de jaarstukken in het bestuur plaatsvindt.

In deze brief gaan wij in op de strekking van onze controleverklaring, mogelijke geconstateerde afwijkingen, de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken en rapporteren wij, voor zover dit noodzakelijk of vereist is, over onze bevindingen en adviezen.

Onze bevindingen en opmerkingen daarbij zijn bedoeld om het bestuur te ondersteunen bij de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken.

Wij benadrukken dat verspreiding van de controleverklaring met handtekening en de gewaarmerkte jaarrekening niet is toegestaan. In hoofdstuk 2 leggen wij uit waarom dat belangrijk is.

De GR SW Fryslân is een samenwerkingsverband van acht gemeenten en is belast met de uitvoering van de Wsw en delen van de participatiewet voor deze gemeenten. Dat doet u niet zelf maar u heeft afspraken met Caparis N.V. (hierna: de N.V. of Caparis) waarin de activiteiten daadwerkelijk plaatsvinden. Dat betekent dat vrijwel alle operationele taken van uw organisatie zijn belegd bij de N.V. Dat is een gegeven in de door u gekozen structuur maar betekent ook dat de GR ‘leunt’ op de bedrijfsvoering van de N.V. Dat vraagt van u een actieve rol in de aansturing en monitoring van de verrichte werkzaamheden van Caparis.

Met vriendelijke groet,
Eshuis Registeraccountants B.V.
Was getekend: drs. E. Vriesen RA

Inhoudsopgave

1. De hoofdlijnen van onze controle 4
2. Bestuurlijke afhandeling en publicatie 6
3. Resultaat en weerstandsvermogen 7
4. Controlebevindingen 8
5. Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen 14
6. Automatiseringsomgeving 15
7. Onafhankelijkheid gewaarborgd 16
8. Afsluiting 17

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

1. De hoofdlijnen van onze controle

Onderwerp	Bevindingen
Strekking van de controleverklaring	Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring over de getrouwheid van de cijfers in de jaarrekening. Onderdeel hiervan is ook de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording. Op bladzijde 33 van uw jaarstukken treft u deze rechtmatigheidsverantwoording aan. Dit is een voorgeschreven tekst. In de paragraaf bedrijfsvoering beschrijft u de kaders, de controleaanpak en de bevindingen in uitgebreidere vorm.
Resultaat 2025 en vermogenspositie	Het boekjaar 2025 is afgesloten met een resultaat van € 0, conform de gewijzigde begroting en 2024. Ook het eigen vermogen is nihil omdat de resultaten via de dienstverleningsovereenkomsten via Caparis met de gemeenten worden afgerekend.
Verslaggeving en WNT	Uit onze controle blijkt dat de jaarrekening 2025 overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften is opgesteld. Wij hebben verder geconcludeerd dat de overige informatie die in de jaarverslaggeving is opgenomen niet inconsistent is met de informatie in de jaarrekening en de door ons verkregen controle-informatie. Tevens hebben wij vastgesteld dat is voldaan aan de WNT.
Controleverschillen	Er zijn geen ongecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd. In de paragraaf bedrijfsvoering gaat u in op de bevindingen ten aanzien van de rechtmatigheidscontroles. Uit de interne controles blijken geen tekortkomingen met betrekking tot het voorwaardencriterium. Daarnaast analyseert u de begrotingsrechtmatigheid en hieruit komen ook geen bevindingen naar voren.
Rechtmatigheidsverantwoording	Het bestuur heeft, op basis van een voorgeschreven format, in de jaarrekening verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid van de jaarrekening. Het bestuur heeft verklaard rechtmatig te hebben gehandeld. Hierbij heeft het bestuur, de in de financiële verordening opgenomen, verantwoordingsgrens van afgerond € 938.000 gehanteerd. Wij hebben vastgesteld dat deze rechtmatigheidsverantwoording getrouw is opgesteld.
Kwaliteit van de interne beheersing	Wij hebben tijdens de controle geen significante gebreken in de administratieve organisatie of interne beheersing aangetroffen die van invloed zijn op ons oordeel. De complexiteit in uw omgeving neemt toe en van daaruit zijn soms keuzes nodig bij het inrichten van de interne beheersing. Wij blijven u attenderen op het feit dat in algemene zin de GR nog onvoldoende stuurt op die taken die de GR heeft uitbesteed aan Caparis.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Signalen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik	Tijdens de controle hebben wij met u gesproken over frauderisico's, fraudesignalen en uw interne beheersing. U heeft ons onder meer bevestigd dat er in de organisatie geen gevallen zijn gemeld van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik. Wij hebben tijdens de controle geen aanwijzingen verkregen dat bij u sprake is van fraude, misbruik of oneigenlijk gebruik. De rechtmatigheidsverantwoording leidt tot meer focus op misbruik en oneigenlijk gebruik in overheidsorganisaties. De expliciete aandacht daarvoor in uw primaire processen kan steviger en is nu vooral een onderdeel van de toetsing achteraf. Ook de expliciete, bestuurlijke geagendeerde frauderisicoanalyse ontbreekt voor de GR.
Belangrijke schattingen in de jaarrekening	Iedere jaarrekening bevat schattingen, zoals bijvoorbeeld in de waardering van activa, voorzieningen en overlopende posten. Bij SW Fryslân is de impact van schattingen beperkt. De schattingsmethoden zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar en wij aanvaarden de door u gekozen methoden. Wij vragen uw aandacht om explicieter een standpunt in te namen over de inbaarheid van de vorderingen op uw uitvoeringsorganisatie. Daarnaast zijn als gevolg van wijzigingen in verslaggevingsvoorschriften een tweetal voorzieningen getroffen voor een bedrag van ongeveer € 1,9 miljoen. Deze kosten voor RVU en spaarverlof belast u middels de DVO door aan Caparis.
Dataveiligheid en IT	In overeenstemming met artikel 2:393 van het Burgerlijk Wetboek delen wij u mee dat er naar aanleiding van de controle van de jaarrekening geen zaken betreffende de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn op te merken. Uw aansturing van Caparis zal explicieter moeten plaatsvinden om aan uw wettelijke verplichtingen bijvoorbeeld in het kader van de AVG en de Cyberbeveiligingswet (Cbw) te kunnen voldoen.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

2. Bestuurlijke afhandeling en publicatie

De bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken bestaat uit een aantal stappen. Het bestuur behandelt in de vergadering de jaarstukken, met inbegrip van de jaarrekening en stelt deze vervolgens voorlopig vast. Ter afronding ondertekenen voorzitter en secretaris de jaarrekening.
Er zit enige tijd tussen de verzending van de conceptstukken aan het bestuur en de vergadering waarin de vaststelling plaatsvindt. Mochten in die periode omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, dan moet een dergelijke aanpassing nog worden gemaakt. Dat kan ook een gebeurtenis zijn, die effect heeft op uw inschattingen met betrekking tot de continuïteit van de organisatie. In die situatie vervalt onze toestemming tot openbaarmaking. Dat geldt ook in geval de jaarrekening om andere redenen gewijzigd wordt alvorens tot vaststelling wordt overgegaan. Wij verzoeken u in deze gevallen met ons in contact te treden om gezamenlijk de noodzakelijke vervolgstappen te bespreken.

Wij hebben één exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is uitsluitend bedoeld om in uw eigen archief opgenomen te worden. Dit exemplaar mag op geen enkele wijze worden verspreid. Publicatie van deze verklaring op de website is niet toegestaan. Deze werkwijze is van belang om misbruik van onze handtekening te voorkomen. Indien wij constateren dat toch gebruik gemaakt is van een controleverklaring met onze handtekening zullen wij u verzoeken deze van de website te verwijderen of uw indiening bij stakeholders ongedaan te maken. Vanzelfsprekend treden wij in die situaties met u in overleg over de manier waarop dit moet plaatsvinden.

Het andere exemplaar van de controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Bij openbaarmaking van de controleverklaring dient u gebruik te maken van het exemplaar van de controleverklaring dat niet is voorzien van een persoonlijke handtekening.
Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring zonder persoonlijke handtekening, wordt openbaar gemaakt, mits de opgemaakte jaarrekening tijdens de bestuurlijke afhandeling ongewijzigd blijft en wordt vastgesteld.

Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met de jaarstukken. Hiervoor gebruikt u een exemplaar zonder ons waarmerk. De gewaarmerkte versie van de jaarrekening is uitsluitend voor uw eigen archief. Indien u de jaarstukken en de controleverklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat (‘u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening’).
Wij herhalen dat publicatie van de door ons gewaarmerkte jaarrekening en de controleverklaring met originele handtekening op welke wijze dan ook niet is toegestaan. Ook het verspreiden van concepten en het publiceren daarvan door u of de aangesloten gemeenten is niet toegestaan.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

3. Resultaat en weerstandsvermogen

De totale lasten in het boekjaar 2025 betreffen € 46,9 miljoen, terwijl initieel een totaal van € 44,3 miljoen was begroot en na wijziging € 46,7 miljoen. Door onder andere het verplicht vormen van een voorziening voor personele verplichtingen zoals spaarverlof (€ 996.000) en de RVU (€ 892.000) zijn de lasten hoger uitgevallen. Deze eenmalige lasten worden veroorzaakt door een wijziging in de, interpretatie van de, verslaggevingsregels.
Daarnaast zorgen wijzigingen in de CAO, waar u in de oorspronkelijke begroting geen rekening mee houdt, ervoor dat de werkelijke lasten hoger zijn dan oorspronkelijk begroot. Op 21 november 2025 heeft het bestuur daarom een begrotingswijziging doorgevoerd waardoor de gewijzigde begrote lasten € 46,7 miljoen bedragen.

Alle kosten die door de GR worden gemaakt en direct samenhangen met de loon- en personeelskosten voor de SW-medewerkers worden aan Caparis doorbelast. Alleen overige kosten gemaakt in de GR worden doorbelast aan de acht deelnemende gemeenten.

Er wordt geen weerstandsvermogen opgebouwd omdat jaarlijks het resultaat wordt afgerekend met de (deelnemende) gemeenten. Dit is een bewuste keuze die in het verleden gemaakt is. Keerzijde daarvan is dat de gemeenten eerder, al dan niet via Caparis, met tekorten geconfronteerd kunnen worden.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

4. Controlebevindingen

4.1 Algemeen

Zoals in hoofdstuk 1 en zoals in voorgaande jaren ook is gemeld constateren wij dat u, net als veel andere overheidsorganisaties overigens, moeite heeft om alle functiescheidingen en interne controlehandelingen blijvend, gestructureerd uit te voeren en te documenteren. De eisen op dat vlak nemen zowel maatschappelijk gezien als vanuit het accountantsvak steeds verder toe. Tegelijkertijd constateren wij ook dat u de organisatie wilt versterken door de bewustwording te vergroten als het gaat over risico's, het belang van documentatie en het maken van slimme, risicogerichte werkafspraken.

4.2 De rechtmatigheidsverantwoording

Sinds boekjaar 2023 is het verantwoordelijkheid van het bestuur van de GR om verantwoording af te leggen over het rechtmatig handelen binnen de GR. Vanaf boekjaar 2025 is door een aanpassing in het Besluit Begroting en Verantwoording (het BBV) de maximaal te hanteren verantwoordingsgrens 2% van de totale lasten, exclusief dotaties aan de reserves. Vorig jaar was dit nog maximaal 3%, inclusief toevoegingen aan de reserves, wat ook als zodanig door u werd toegepast. U heeft de financiële verordening hierop aangepast met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2025. Wij hebben geconstateerd dat u per abuis de omvangsbasis niet heeft aangepast van inclusief naar exclusief dotaties aan de reserves. Wij adviseren om uw financiële verordening hier nog op aan te passen.
Dit heeft geen gevolgen voor de conclusie over het rechtmatig handelen over 2025. Wij hebben vastgesteld dat het bestuur in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording concludeert rechtmatig te hebben gehandeld. Dit betekent dat de door het bestuur geconstateerde rechtmatigheidsbevindingen de verantwoordingsgrens niet hebben overschreden. De verantwoordingsgrens is in de financiële verordening vastgesteld op 2% van de totale lasten en komt voor 2025 dus uit op afgerond € 938.000.

Wij hebben in het kader van onze jaarrekeningcontrole vastgesteld dat de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording getrouw is. U constateert dat alleen ten aanzien van het begrotingscriterium sprake is van een, in omvang beperkte, onrechtmatigheid van € 167.000. De afwijking houdt onder meer verband met het treffen van de voorzieningen voor RVU en spaarverlof, die bij het definitieve opmaken van de jaarrekening hoger uitvielen, onder meer door eind 2025 getroffen (nieuwe) RVU-regelingen. Hier kon in de begrotingswijziging geen rekening mee worden gehouden.
Wij constateren wel dat het totstandkomingsproces van de rechtmatigheidsverantwoording in technische zin verbeterd kan worden. Vanwege het ontbreken van andere gremia dan het bestuur binnen de GR landt de verantwoordelijkheid hiervoor integraal bij het bestuur van de GR.

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

Daarmee is formeel onvoldoende duidelijk dat het bestuur de risicoanalyse herkent en ook op de juiste wijze toezicht houdt, ook tussentijds, op een adequate uitvoering van interne controles die uiteindelijk leiden tot de rechtmatigheidsverantwoording. Het feit dat de werkzaamheden zijn uitbesteed aan Caparis doet geen afbreuk aan die verantwoordelijkheid. Wij adviseren u net als voorgaande jaren deze aansturende rol, op dit vlak maar dat geldt breed in uw bedrijfsvoering, beter in te vullen.

Relevante criteria
De drie relevante criteria waar door middel van de rechtmatigheidsverantwoording over wordt verantwoord zijn als volgt:

Voorwaardencriterium
Het voorwaardencriterium ziet toe op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheerhandelingen. De voorwaarden hebben onder andere betrekking op het voldoen aan wet- en regelgeving. Bij de GR zijn de van toepassing zijnde wet- en regelgeving vastgelegd in het normenkader dat door het bestuur is vastgesteld. Als de van toepassing zijnde voorwaarden niet zijn nageleefd, kan dit leiden tot een onrechtmatigheid.

Vanuit uw eigen interne controles is gebleken dat er geen sprake is van bevindingen met betrekking tot het voorwaardencriterium.

Begrotingscriterium
Het begrotingscriterium ziet toe op het budgetrecht van het bestuur. Financiële handelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten en de mutaties in de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting (begrotingscriterium). De begroting is hiermee kaderstellend en afwijkingen hiervan zijn in principe onrechtmatig.

De financiële verordening, die in 2025 is geactualiseerd en op 21 november 2025 door het bestuur is herzien, speelt een cruciale rol in de wijze waarop de GR dient om te gaan met de geautoriseerde begroting en welke afwijkingen als onrechtmatig dienen te worden aangemerkt. In de financiële verordening is opgenomen dat Caparis het bestuur dient te informeren als er sprake is van afwijkingen van enige betekenis ten opzichte van de begroting. Wanneer tijdig is, is bij de GR niet expliciet vastgelegd in de financiële verordening

Het bestuur heeft ervoor gekozen dat ook elke afwijking van de begroting ten aanzien van de onderschrijding van de lasten, en overschrijding en onderschrijding van de baten altijd als onrechtmatig dient te worden aangemerkt. Wel heeft bestuur ervoor gekozen om onder voorwaarden deze onrechtmatigheden mogelijk als acceptabel aan te merken.

Wij hebben vastgesteld dat er sprake is een lastenoverschrijding van € 167.000 die heeft geleid tot een begrotingsonrechtmatigheid.

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

Door de financieringssystematiek die bij de GR wordt gehanteerd dat alle lasten worden doorbelast kunnen wij instemmen met het standpunt van de GR dat de rechtstreeks aan de lasten gerelateerde batenoverschrijdingen niet als onrechtmatigheid zijn aangemerkt.

Wij hebben vastgesteld dat er geen sprake is van onrechtmatigheden met betrekking tot het begrotingscriterum die de verantwoordingsgrens overschrijden.

Misbruik & oneigenlijk gebruik
Onder misbruik wordt verstaan: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen, danwel met het doel om voor een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Misbruik van overheidsgelden kan gelijk worden gesteld met het plegen van fraude, om zich onrechtmatig overheidsgelden toe te eigenen. Bij fraude passen beheersmaatregelen zoals fraudepreventie, handhaving, fraudeopsporing en sancties.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan: het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan (de ‘geest van de wet’). De beheersmaatregelen die daarbij passen zijn: handhaving, voorlichting, analyse toepassing en actualisering wet- en regelgeving. Ook dit kan tot een onrechtmatigheid leiden.

Wij hebben vastgesteld dat er nog geen beleid met betrekking tot het voorkomen, detecteren en rapporteren over fraude en misbruik & oneigenlijk gebruik is opgesteld. Gezien het toenemende (maatschappelijke)belang hiervan is het noodzakelijk om dit op korte termijn op te pakken en op de agenda van het bestuur te agenderen.

4.3 Verwerking van personeelsgerelateerde verplichtingen

De verslaggevingsvoorschriften voor de GR zijn vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Het BBV kent een aantal specifieke bepalingen die vanuit een bedrijfseconomische invalshoek minder logisch zijn. Een van deze afwijkende bepalingen betreft het verbod op het opnemen van een schuld of voorziening voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van jaarlijks vergelijkbaar volume. Dat is ook de reden dat op de balans geen schuld voor bijvoorbeeld vakantiegeld is opgenomen. Deze beoordeling vindt plaats ten opzichte van de begroting.

De laatste jaren heeft de Commissie BBV een aantal uitspraken over nieuwe regelingen voor uw medewerkers. In die uitspraken wordt het hierboven genoemde basisprincipe in een aantal gevallen ten dele losgelaten.

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

Op basis van uitspraken van de commissie BBV, die na het vaststellen van de jaarrekening 2024 bekend zijn geworden is het nogmaals benadrukt dat het verplicht is om voor personeelsgerelateerde verplichtingen, die van niet vergelijkbare omvang zijn, een voorziening te vormen. Specifiek blijkt uit deze beantwoording dat dit ook van toepassing is op Wsw medewerkers en dat bij het bepalen van deze voorziening geen rekening mag worden gehouden met de Rijksbijdrage Wsw van toekomstige jaren.

U heeft in de afgelopen periode nader onderzoek verricht waarbij u heeft vastgesteld dat de verplichtingen inzake spaarverlof en RVU van uw SW-medewerkers van niet vergelijkbare omvang zijn en dat hiervoor een voorziening dient te worden getroffen. Om deze reden heeft u in de jaarrekening voor een bedrag van € 996.000 een voorziening spaarverlof en voor een bedrag van € 892.000 een voorziening RVU opgenomen. Wij hebben vastgesteld dat deze voorzieningen juist en volledig zijn verantwoord.

4.4. Rapporteren over fraude

Van de accountant wordt op grond van de regels van de beroepsorganisatie (NBA) een professioneel-kritische houding verwacht ten aanzien van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude in de jaarrekening maar ook met betrekking tot omkoping, corruptie, ondermijning en de naleving van andere wet- en regelgeving.
De aandacht voor het thema fraude en integriteit neemt de laatste jaren steeds verder toe. Het zorgt ervoor dat organisaties steeds vaker gevraagd wordt transparant te zijn in de visie, het beleid en het toezicht op het integer handelen in alle geledingen van de organisatie.

Dat gaat dus niet alleen over fraude maar ook over misbruik en oneigenlijk gebruik, het hanteren van gedragscodes en de naleving van andere regelgeving bijvoorbeeld op het gebied van arbeidsomstandigheden en milieu. Dit ziet niet alleen toe op gedragingen op de werkvloer, maar ook op bestuur en toezicht.

Op grond van de verslaggevingsregels geldt voor veel organisaties, waaronder de deelnemende gemeenten en ook bij Caparis, de verplichting om in het jaarverslag te rapporteren over de fraudegevoeligheid van de organisatie. Voor gemeenschappelijke regelingen geldt deze verplichting nog niet. Rapporteren over frauderisico's voelt in veel gevallen als een spannend onderwerp, zeker voor bestuurders. De afgelopen jaren hebben we steeds aandacht gevraagd voor het opstellen van een (fraude)risicoanalyse en de rapporteringsverplichting in veel sectoren is een volgende stap in dit proces. Wij adviseren u een specifiek op de GR gerichte frauderisicoanalyse op te stellen en adviseren u het onderwerp fraude meer aandacht te geven in het jaarverslag.

De accountant maakt zelf ook een inschatting van de frauderisico's binnen een organisatie, en vormt zich een beeld van de maatregelen van interne beheersing die de organisatie heeft getroffen om mogelijke fraudes van materieel belang te voorkomen en te bezien of deze maatregelen effectief zijn. Datzelfde geldt ook voor integriteitsrisico's en mogelijke niet-naleving van regelgeving.

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

In iedere organisatie bestaat een risico op het doorbreken van de interne beheersing door het management bij de totstandkoming van schattingen. We beoordelen in het kader van onze controle de interne processen op deze schattingen en doen detailcontroles op de uitgangspunten en aannames die aan significante schattingen ten grondslag liggen. Ook zijn we alert op ongebruikelijke transacties, (langdurige) samenwerkingsrelaties en de naleving van procedures die mede tot doel hebben transparantie en integer handelen te bevorderen. Elementen daaruit zijn controles op de prestatielevering bij inkooptransacties, het naleven van het inkoopbeleid en aanbestedingsregels. Daarnaast onderkennen we risico's in bepaalde delen van de opbrengstverantwoording.

Wanneer sprake is van een aanwijzing voor fraude, dan communiceren wij dit met de directie. In sommige gevallen, bij fraude in de top van de organisatie, of wanneer onvoldoende herstelwerkzaamheden worden ondernomen, melden wij dit aan de toezichthouder. In dat geval rapporteren wij daar veelal separaat over. Tijdens onze werkzaamheden besteden wij ook aandacht aan elementen van beïnvloeding en druk die kunnen leiden tot een aantasting van het bestuurlijk handelen binnen de organisatie.

Tijdens de controle hebben wij een professioneel-kritische houding betracht ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, maar daarbij merken wij op dat onze controle niet specifiek gericht is op het ontdekken van fraude. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2025 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

4.5 Continuïteitsbeoordeling

In het kader van de jaarrekeningcontrole beoordelen wij ook het vermogen van de organisatie om de activiteiten in de komende twaalf maanden voort te zetten. Elementen die we in deze beoordeling betrekken zijn onder meer de vermogenspositie, de begroting voor het komende boekjaar, de afhankelijkheid van eigen inkomsten, de risico's die u zelf identificeert en uiteraard ook de risico's die wij als uw accountant signaleren.

Naast ontwikkelingen in de regelgeving voor accountants leiden de hogere inflatie, de energieprijsontwikkeling en de reactie van de deelnemende overheden hierop, tot een andere beoordeling van continuïteitsrisico's. Om die reden vragen wij uw aandacht voor deze beoordeling. Ons werk begint immers met uw eigen inschattingen over de toekomst, ook al heeft u formeel een garantie vanuit de deelnemende overheden, omdat op grond van de afspraken in de GR, de deelnemers de eventuele tekorten dienen af te dekken.
U heeft in de continuïteitsparagraaf in de jaarstukken toegelicht dat bij u er geen voornemens zijn om majeure aanpassingen te doen in taken of financiering en dat er geen voornemens zijn van deelnemende overheden tot uittreding.

4.6 AVG

Voorgaand jaar hebben wij u geadviseerd om de risico's omtrent dataveiligheid in kaart te brengen, en verdere bewustwording binnen de organisatie te creëren hieromtrent. Dit blijft een punt van aandacht, met name gezien het stijgende belang van data en de eisen die aan organisaties worden gesteld. Dataveiligheid wordt steeds belangrijker en de eisen die aan organisaties gesteld worden steeds hoger. Wij hebben geconstateerd dat, hoewel er geen majeure incidenten zijn geweest, het voldoen aan alle wettelijke eisen op het gebied van dataveiligheid steeds meer inspanning vraagt.

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

U voldoet echter nog niet aan alle eisen omdat een systeem van beschreven processen, heldere afspraken met en verantwoording door IT-partners en een expliciete toetsing van de werking van uw dataveiligheidsprocessen nog niet door de GR zelf is ingeregeld. Wij blijven u adviseren na te gaan welke risico's vanuit GR-perspectief aandacht vragen en de aandacht specifiek te richten op die onderdelen die bovengemiddeld risicovol zijn. Een dergelijke afweging maakt u nu nog niet expliciet. Wij adviseren u daarnaast om de afspraken met Caparis op dit punt aan te scherpen.

4.7 Het maken van schattingen

Bij het opmaken van een jaarrekening is het noodzakelijk dat u schattingen en oordelen toepast om te komen tot betrouwbare cijfers. Niet zelden worden schattingen niet als zodanig onderkend, omdat ze een vast onderdeel van uw administratieve proces zijn. Tijdens onze controle besteden wij nadrukkelijk aandacht aan de belangrijke schattingen omdat deze, bedoeld of onbedoeld, het resultaat kunnen beïnvloeden. Binnen uw gemeenschappelijke regeling hebben de belangrijkste schattingen betrekking op het inschatten van de overlopende posten.

Tijdens onze werkzaamheden hebben wij geen tekortkomingen aangetroffen in de schattingsmethoden en vastgesteld dat de wijze waarop deze tot stand komen niet is gewijzigd ten opzichte van vorig jaar. Wij aanvaarden uw schattingen, maar wij melden volledigheidshalve dat inherent aan schattingen is dat de uiteindelijke uitkomst kan afwijken. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat u in de periode na afloop van het boekjaar de uitkomsten van de gemaakte schattingen evalueert. Op die manier maakt u beter inzichtelijk hoe schattingen in de praktijk zijn uitgepakt. Deze informatie kunt u vervolgens gebruiken om de gehanteerde schattingsmethoden en uitgangspunten voor de komende jaren te verbeteren. Hoewel er geen sprake is van een concrete indicaties op oninbare vorderingen vragen wij uw aandacht om de procedures te evalueren waarbij de inbaarheid van de vorderingen dient te worden bepaald.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

5. Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen

De jaarrekeningcontrole voeren wij uit met een bepaalde marge. Deze marge noemen we de materialiteit. De materialiteit is voorgeschreven in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) en bevestigd in uw controleprotocol. Daarbij kan rekening worden gehouden met specifieke factoren of risico's, de zogenaamde "kwalitatieve materialiteit. Tevens gelden scherpere grenzen voor de naleving van de WNT.
Het Bado stelt dat de maximaal te hanteren materialiteit maximaal 2% bedraagt van het totaal van de lasten (exclusief toevoegingen aan de reserves). De bij u gehanteerde materialiteit bedraagt afgerond € 938.000 op basis van het totaal aan lasten van afgerond € 46,9 miljoen.
Mochten we niet-gecorrigeerde controleverschillen onderkennen (zowel fouten als onzekerheden) die dit bedrag overschrijden dan kunnen we geen goedkeurende verklaring afgeven.

In het kader van de bestuurlijke afhandeling en het dechargeproces melden wij eventuele geconstateerde afwijkingen die niet meer gecorrigeerd zijn in de jaarrekening. Deze zijn vanaf een lager bedrag dan de materialiteit mogelijk voor u relevant. Wij melden alleen afwijkingen boven een bepaalde grens. Deze bedraagt bij u ongeveer € 46.900.

Niet-gecorrigeerde controleverschillen	Bedrag	Invloed eigen vermogen ultimo jaar	Invloed resultaat
Totaal verschillen getrouwheid	**NVT**	**NVT**	**NVT**
Totaal onzekerheden getrouwheid	**NVT**	**NVT**	**NVT**

Daarnaast informeren wij u over gecorrigeerde controleverschillen of andersoortige afwijkingen die het gevolg zijn van significante tekortkomingen in de interne beheersing, frauderisico's met zich meebrengen of naar onze mening onder uw aandacht zouden moeten worden gebracht. Er zijn in het controleproces geen afwijkingen geconstateerd die op grond van het bovenstaande gerapporteerd zouden moeten worden.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

6. Automatiseringsomgeving

In overeenstemming met artikel 2:393 van het Burgerlijk Wetboek delen wij u mee dat er naar aanleiding van de controle van de jaarrekening geen zaken betreffende de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn op te merken.

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.

Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts díe onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Hiervoor is een specifiek daarop gericht onderzoek noodzakelijk. Gelet op de beperkte mate van geautomatiseerde beheersmaatregelen in uw organisatie is een dergelijk onderzoek niet noodzakelijk voor de uitvoering van onze werkzaamheden. Uit onze controle zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

7. Onafhankelijkheid gewaarborgd

De beroepsorganisatie van accountants NBA heeft de voorschriften in het kader van de onafhankelijkheid opgenomen in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO). De naleving van de beroepsregels, waaronder de ViO is in de organisatie van Eshuis Registeraccountants ingebed.

Op basis van onze toetsing aan deze verordening concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij GR SW Fryslân voldoende is gewaarborgd. Met u is besproken dat de extern accountant langer dan zeven jaar bij de opdracht is betrokken, maar in het team hebben regelmatig wijzigingen plaatsgevonden en is een tweede registeraccountant actief. Wij hebben het afgelopen jaar geen andere opdrachten voor u uitgevoerd dan de controle van de jaarrekening en de direct daarmee samenhangende werkzaamheden.

Inhoudsopgave
Hoofdlijnen van onze controle
Bestuurlijke afhandeling en publicatie
Resultaat en weerstandsvermogen
Controlebevindingen
Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
Automatiseringsomgeving
Onafhankelijkheid gewaarborgd
Afsluiting

8. Afsluiting

Wij danken de medewerkers van GR SW Fryslân en Caparis voor de samenwerking in de afgelopen periode. Wij vertrouwen er op u met dit rapport voldoende te hebben geïnformeerd. Natuurlijk zijn wij graag bereid tot het verstrekken van nadere toelichting en het beantwoorden van vragen.

Bijlagen:
1. Getekende controleverklaring
2. Ongetekende controleverklaring in enkelvoud
3. Gewaarmerkte jaarrekening in enkelvoud